

Advies Archeologische Monumentenzorg 2018 – nr. 133

Selectieadvies

Bevoegd gezag: Gemeente Bladel
Mevr. Anne-Marie van Bree
Markt 21
5531 BC Bladel

Datum: 21-8-2018

Project: *Hoogeloon, Gooskens Breestraat, Gemeente Bladel (NB). Een Archeologisch Bureauonderzoek (BO) en Inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase, auteur J. Rap (Transect-rapport 1766), 15-8-2018.*

Van: Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant (ODZOB)
Wal 28, Postbus 8035, 5601KA Eindhoven
Mevr. drs. Ria Berkvens
E-Mail: R.Berkvens@odzob.nl
Tel. 088-3690638

Inleiding

In verband met de voorgenomen ontwikkelingen in plangebied Gooskens aan de Breestraat te Hoogeloon, gemeente Bladel, heeft Transect in opdracht van Van Steensel Consultants een archeologisch bureau- en booronderzoek uitgevoerd. De ontwikkelingen bestaan uit de vervanging van een woning aan de zuidwestzijde van het plangebied door een nieuw kantoorgebouw voor het naastgelegen bedrijf, de realisering van een loods aan de noordzijde van het plangebied en het verleggen van een bestaande watergang. Het plangebied bestaat uit drie deelgebieden rondom het terrein van houtverwerkingsbedrijf Gooskens aan de Breestraat in Hoogeloon. Het westelijk deelgebied beslaat het perceel waarop de Hoofdstraat 2 gelegen is. De twee noordelijke deelgebieden liggen deels in een weiland ten noorden van de bedrijfsbebouwing en deels op het terrein van het bedrijf. Het exacte oppervlak van de ingrepen is nog niet bekend, evenals de verstoringsdiepte. Uitgegaan wordt van een verstoringsdiepte tot in het dekzand, waarbij een gerede kans bestaat dat eventueel aanwezige archeologische waarden verstoord of vernietigd worden.

Doel van het bureauonderzoek was het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Het doel van het inventariserend veldonderzoek (verkennende fase) is om het archeologische verwachtingsmodel te toetsten aan de hand van de geomorfologie, de bodemopbouw en de bodemgesteldheid (intact of verstoord). De mate van intactheid van de bodem bepaalt de gaafheid en conserveringstoestand van mogelijke aanwezige archeologische vindplaatsen.

Samenvatting van het rapport

Onderzoekskader RO: Bestemmingsplanwijziging Grootte plangebied: circa 7.700 m ² Onderzoekperiode: juni 2018 Opdrachtgever: Van Steensel Consultants Opdrachtnemer: Transect

Op basis van het archeologisch vooronderzoek heeft het plangebied twee verschillende verwachtingen op het aantreffen van intacte archeologische waarden.

Voor het westelijke deelgebied, aan de Hoofdstraat 2, is sprake van een hoge verwachting op het aantreffen van archeologische waarden uit de periode Laat-Paleolithicum tot en met de Nieuwe Tijd. De nadruk van de aan te treffen waarden ligt waarschijnlijk op de periode Late Middeleeuwen –

Nieuwe tijd, gebaseerd op het aantreffen van een restant van een oud bouwlanddek, vanaf maaiveld tot een diepte van 80-85 cm -Mv. Dit oude bouwlanddek ligt diffuus begrensd op de natuurlijke ondergrond, waardoor hier onder theoretisch gezien ook sprake kan zijn van sporen en vondsten uit eerdere periodes. Eventuele historische funderingen kunnen zich ook onder en tussen de funderingen van de bestaande bebouwing bevinden.

In het oostelijk deel van het plangebied is een andere situatie vastgesteld. De aangetroffen pleistocene afzettingen vertonen kenmerken die overeenkomen met zeer vochtige omstandigheden ten tijde van de periode Laat-Paleolithicum – Vroege Middeleeuwen. Wel is hier aangetoond dat het gebied waarschijnlijk sinds de Late Middeleeuwen vrijwel continu in gebruik is geweest als landbouwgebied, getuige het aanboren van de gedempte sloot in boring 4. Dit betreft waarschijnlijk een watergang uit de 19e of de 20e eeuw, gedempt tijdens werkzaamheden in het kader van de ruilverkaveling. Dergelijke greppels vertegenwoordigen een lage archeologische waarde. Omdat dit deel van het plangebied gedurende de periode Laat-Paleolithicum – Vroege Middeleeuwen hoogstwaarschijnlijk onbewoonbaar is geweest en het gedurende de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd alleen als landbouwgebied is gebruikt, is het onwaarschijnlijk dat hier archeologische waarden zullen worden aangetroffen. De (middel-)hoge verwachting op het aantreffen van intacte archeologische waarden is voor dit deel van het plangebied dan ook naar een lage verwachting bij te stellen.

Binnen het plangebied is sprake van twee verschillende verwachtingen. Daarom zijn ook twee verschillende adviezen geformuleerd.

- Binnen het deelgebied aan de Hoofdstraat 2 bestaat het vermoeden dat toekomstige werkzaamheden zullen zorgen voor een verstoring van archeologische waarden. Voorafgaand aan eventuele toekomstige ingrepen zal hier dan ook een aanvullend archeologisch onderzoek in de vorm van proefsleuven uitgevoerd moeten worden naar de exacte aard van deze archeologische waarden. Gezien de potentiële aanwezigheid van historische funderingen tussen bestaande funderingen, is het aan te bevelen een dergelijk proefsleuvenonderzoek te combineren met de ingrepen ten behoeve van de sloop van de huidige funderingen.
- In het oostelijke deelgebied zullen naar verwachting geen archeologische waarden verstoord gaan worden. Transect adviseert dan ook om dit deel van het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ingrepen.

Selectieadvies

Het rapport is naar aanleiding van onze opmerkingen op het conceptrapport goed aangepast. Het rapport toont aan dat de archeologische verwachting voor het deelgebied aan de Hoofdstraat 2 hoog is. Vanwege deze hoge archeologische verwachtingswaarde is een waarderend archeologisch onderzoek in de vorm van proefsleuven (conform protocol Proefsleuven KNA 4.0 en de aanvullende richtlijnen van de gemeente Bladel) noodzakelijk. Hiermee kan de kwaliteit, aard, datering omvang en diepteligging van de vindplaats worden vastgesteld. Vanwege de historische waarde van de boerderij adviseren we bovendien om de sloop van zowel de bovengrondse als ondergrondse delen van de bebouwing uit te voeren onder bouwhistorische en archeologische begeleiding. Na de begeleiding van de sloop zal in het gehele plangebied een proefsleuvenonderzoek moeten worden uitgevoerd om vast te stellen of er behoudenswaardige archeologische resten aanwezig zijn. Gezien de relatief geringe omvang van het plangebied raden wij bovendien aan de mogelijkheid tot een doorstart naar een opgraving (in combinatie met de verse sloop) open te houden, indien het proefsleuvenonderzoek resulteert in positieve resultaten. Daarbij willen wij wel benadrukken dat zo'n doorstart pas gemaakt kan worden, wanneer het onderzoek door middel van proefsleuven geëvalueerd is. Het archeologisch onderzoek dient plaats te vinden aan de hand van een door het bevoegd gezag goedgekeurd programma van eisen en uitgevoerd te worden door een archeologisch bedrijf bevoegd tot het uitvoeren van archeologische opgravingen (Erfgoedwet 2016).

Gezien de lage verwachting van het oostelijke deelgebied is hier geen verder archeologisch onderzoek nodig. Door de lagere ligging en de vergraven bodem is de kans klein dat hier nog waardevolle archeologische resten aanwezig zijn. Mochten er tijdens de werkzaamheden echter toch onverhoopt archeologische waarden worden aangetroffen, dan is de uitvoerder van de werkzaamheden en de initiatiefnemer verplicht om deze vondsten direct te melden bij het bevoegd gezag, de gemeente Bladel (Erfgoedwet 2016, artikel 5.10).